

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180,000
SLOVENIANS IN U. S., CANADA
AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION INDI-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV.

CLEVELAND, O., TOREK, (TUESDAY) JUNE 14, 1921

ST. 138 NO.

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th 1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879

Posamezna številka 3c.

TUJEZEMCI PRIPU- ŠČENI V AME- RIKO?

**BOJAZEN PRED EPIDE-
MICNIMI BOLEZNIMI
BO MORDA ODPRLA
VRATA TISOČIM TUJE-
ZEMCEM, KI SE NAHA-
JAJO V NEW-YORSKEM
PRISTANSICU.**

WASHINGTON, D. C. — Poslanec Raker se je izjavil na seji naselniškega odseka poslanske zbornice, da nova naselniška postava očitno ni veljavna za parobrodne družbe, kajti drugače jih ne bi tako odprto in izzivalno kršili.

Te družbe so v popolni vednosti, da kršijo zakon, in da ljudje, katerih denar so sprejeli za prevoz preko oceana, glasom zakona ne morejo priti v Združene države, sprejele trdi prislužni denar ubogih naseljencev, ki zdaj čakajo na parnikih, ne vedoč, kaj se bo zgodilo z njimi. Toda kaj mar to družbam, ki so želele le denar izseljencev, in ko so vedeli, da se jih glasom novega zakona ne more prijeti ali kaznovati.

Kaj se bo zgodilo s tisoči naseljencev, ki se nahajajo nagneteni na parnikih, se še ne ve.

Ker obstoja bojazen, da izbruhnejo epidemične bolezni, bo delavski departement, ki ima v oskrbi naselništvo, najbrže odločil, da se določbe, glasom katerih se more pripustiti v Združene države vsak mesec le gotove odstotke od skupnega določenega števila, začasno odstranijo, tako da se bo moglo 8.000 izseljencev, nahajajočih se v new-yorskem pristansišču, izkrcati. Potem pa se bo v kongresu najbrže nemudoma sprejelo, zakon-ski popravek poslanca Johnsona, glasom katerega se bo kaznovalo vsako družbo, ki bi sprejela na krov svojih parnikov večje število naseljencev, kot se jih more izkrcati vsak mesec.

To je absolutno potrebno, ako se hoče preprečiti brezprimerno trpljenje lahkovernim izseljencem, ki verujejo obljubam družbinih agentov, češ, da jih bodo spravili v Združene države, ko pridejo v New York, izprevidijo, da se jih je nesramno osleparilo.

Ameriška vlada bi morda odredila, da se čakajoče naseljenke pošle nazaj v njih domovino, toda taka akcija bi očitno jako hudo zadelo številne izmed njih, ki so investirali vse svoje premoženje za drago potovanje v Ameriko, in bi se jih na ta način docela uničilo. Ker parobrodni družbi glasom zakona vlada ne more prijeti, se bo do sedaj došlo naseljence in one, ki se nahajajo na poti semkaj, najbrže pustilo izkrcati, potem pa se bo to početje zabranilo s tem, da se bo sprejelo zakonsko določbo, glasom katere bo vladi mogoče kaznovati vse take družbe, ki bi se v svojem pohlepu ne ma-

Na Irskem gre po starem.

London, 13. junija. — Neka brzojavka, ki je dospela na list Star danes popoldne, pravi, da je bilo v soboto in nedeljo na Irskem pobitih 16 oseb. Do številnih izbruhov je prišlo v Belfastu, kjer so bile ubite štiri osebe, okrog 50 pa je bilo ranjenih.

Ko se je pričelo streljanje na York ulici v Belfastu, in so padali strelji skozi okna in raz strehe, je bil prizor čisto podoben pravi vojni. Boj je ponehal šele, ko so dospeli vojniki v oklopnih avtomobilih, ter pričeli streljati s strojnimi.

Dublin, 13. junija. — Brzojavka iz Belfasta pravi, da je bilo tamkaj ubitih sedem oseb in 40 pa ranjenih.

London, 13. junija. — Dublinška brzojavka na londonsko časnikarsko zvezo pravi, da so angleške čete na Irskem večer ubile nekega Amerikanca, Thomas Bush po imenu.

Poslanska zbornica sprejela mirovno resolucijo.

Washington, 13. junija. — Poslanska zbornica Združenih držav je danes glasovala za prenehanje vojnega stanja z Nemčijo.

Za Porterjevo resolucijo, za separaten mir je glasovalo 305 poslancev proti pa samo 61. Onim, ki so glasovali za to zadevno resolucijo, se je pridružil tudi 45 demokratov. Samo en republikanec, in sicer D. H. Kelly iz Michigana, se je pridružil demokratski manjšini in je glasoval proti tozadevni resoluciji.

Sedaj mora iti resolucija še na konferenco, pri kateri bosta zastopani poslanska in senatna zbornica, da se obe zbornici sporazumijo, in podpisati jo mora tudi predsednik Harding, nakar šele postane efektivna.

rale pokoravati novemu zakonu.

Naselniški komisar Husband se je izrazil pred naselniškim komitejem poslanske zbornice, da se nahaja na poti v Ameriko še najmanj okrog 10.000 naseljencev, in da je kongresna akcija proti družbam torej nujno potrebna.

Naselniški komisar na Ellis Islandu, Frederick A. Wallis, je mnenja, da ako bi se parobrodne družbe prisililo, da bi morale plačati vladi, da bi kazni celotno svojo, ki so jo prejele za prevoz nalahanim izseljencem, tedaj bi kmalu odnehale s svojim sedanjim početjem.

Pomožni delavski tajnik Risley je že odredil, da se dovoli izkrcanje naseljencev preko junijske določbe, in da se čezmerno število pripisane k številu, ki smé biti pripisano v juliju.

Najbrže se bo tudi naročilo ameriškim konzulom v izemstvu, da držijo seznam izdanih potnih listov, in da tako prihranijo onim, ki bi se hoteli izseliti v Ameriko, nepotrebno razočaranje, ko bi prišli v ameriška pristanišča. Kot se misli, zdaj, se bo pripustilo vse ore izseljence, ki se nahajajo na krovih parnikov, ki so opušeni proti Ameriki do 8. junija.

200 zamorcev ubitih v Tulsi.

New York, N. Y. — Walter F. White, pomožni tajnik zveze za napredek ameriških zamorcev se je pravkar vrnil iz obiska v Tulsi, Oklahoma, kjer so se pred kratkim vršili veliki proti-zamorski izgredi. Na podlagi svojih osebnih preiskav se izjavlja, da je bilo v nemirih ubitih najmanj 150 do 200 zamorcev in okrog 50 belih ljudi.

White izjavlja, da so bili nemiri v veliki meri posledica zlorabe besede "napad", in "posiljenje", in da se je širilo vtis, kot da je neki črnc hotel storiti silo neki beli dekletu, medtem ko je resnica ta, da se je neki črnc, vozeč se v elevatorju, spodtaknil in da je pri poskusu, da dobi ravnotežje, stopil na nogo nekega belega dekleta.

"Zloraba besede "napad" je vzrok vse nesreče. Neko belo dekletu, ki je obratovalo elevator nekega javnega poslojca, je izjavilo, da jo je neki črnc hotel napasti. In tako se je zgodilo, da je podivjana množica, ne da bi skušala dognati, koliko je resnice, in ne da bi pomislila na to, da je absolutno nemogoče, da bi se kaj takega zgodilo pri belem dnevu v elevatorju javnega poslojca v sredini mesta, pričela s pustošenjem, da "maščuje" čast belega ženstva."

Kot rezultat je bilo umorjenih od 200 do 250 črncov in belcev, nepoznano število črnih mož, žena in otrok je bilo živih sežganih, 44 kvadratnih trgovskih in stanovanjskih blokov, vrednih nad milijon in pol dolarjev, uničenih, in ime mesta Tulse in države Oklahome za vedno osramočeno.

"Treba pa je tudi priznati, da je večji del belega prebivalstva v Tulsi dal izraza svojemu zgražanju nad storjenim zločinom. Resna armada, Rdeči križ in krajevne enopomočne organizacije so storile vse, kar je bilo v njih moči, da olajšajo trpljenje nesrečnih žrtev nemirov.

"Dogodki v Tulsi so posebno važni vspricho dejstva, da sličen položaj obstoja tudi po številnih drugih mestih na severu in jugu; bati se je, da ako se ne podvzame izredne korake, tedaj se bodo enake reči ponovile tudi v drugih mestih. Nekateri beli prebivalci Tulse skušajo zvrniti krivdo za nemire na "radikalizem" zamorcev. Ko sem jih vprašal, v čem da obstoja ta "radikalizem", sem pronašel, da iz nič drugega kot iz zahteve zamorcev, da se izpolnjuje zvezna konstitucija, to je, da se odpravi linčanje, peonáž in da se da pravico do glasovanja pri volitvah, do česar so upravičeni zdaj samo na papirju.

"Država bo uvedla preiskavo nemirov, toda po mnenju prebivalcev Tulse bo brez rezultatov. Izgredi v Tulsi so me prepričali, da edino upanje za odvinitv ponovitve takih slučajev tiči v posredovanju zvezne vlade."

— Suhači prodajajo "mokre" avtomobile. V nekem garažu na 105. cesti in Euclid Ave., se je pričela večer dražba avtomobilov, ki so bili zaplenjeni od zveznih prohibističnih agentov, ker se je prevažalo v njih opojne pijače. Vseh skupaj je na dražbi 22 avtomobilov. Da se ohrani red in protektira mašine, je bil pozvan poseben policijski oddelek, kajti naval je silno velik. Razprodaja se bo nadaljevala še danes.

STARA ZGODBA.

Los Angeles, 13. junija. — Mlado revno dekletin star bogat zapeljivec; koliko tragedij je že povzročila ta kombinacija na svetu o tem ne govori nobena statistika, toda dan se ponavljajo slični slučaji. Včasih se o tem tudi piše, včasih pa se take tragedije prično, vrše in zavirše za kulisami.

Eric Mullicano, 20letno dekletu, hišna služkinja po poklicu, bo sojenjena 20. junija, ker je obtožen umora.

Dekle je obdolženo umora svojega deteta, ki ni imelo še nobenega imena. V svoji izpovedi pred policijo je ubogo dekletu imenovala predsednika missouriske trgovske zbornice, ki je tudi jako prominenten v cerkvenih krogih, kot očeta svojega otroka. Ta je star 48 let in jako bogat.

On zanikuje, da je oče, in se je ob svojem odhodu iz Missourija v Los Angeles izjavil, da se hoče bojevati proti izvajanjem dekleta. Do zdaj še ni dospel v Los Angeles.

Med tem pa leži dekletu v okrajni bolnišnici, strto na duhu in telesu. In to je zgodba, ki jo pripoveduje:

"Šla sem s farne svojega očeta meseca januarja 1918 in sem dobila službo v hiši staršev tega moža. Plačali so mi \$4 na teden in imela sem stanovanje in hrano. Takrat mi je bilo 16 let.

"V mesecu avgustu je prišel v hišo mož, ki ga obtožujem. Bil je prijeten zunanosti, in imel je lepo črno brado. Jemal me je v gledališča, kupoval mi je sladšice in svilene nogavice.

"Dejal je, da me ljubi, in tudi jaz sem ga ljubila.

"In potem meseca maja sem mu povedala o detetu. Mislija sem, da bo vesel. Najprej se je hudo razjezil, čez nekaj časa pa je dejal, da me pošlje v Californijo, in da bo skrbel zame, dokler ne dospem semkaj, da dalje uredi.

"Ko sem dospela semkaj, je popolnoma pozabil name in— tu je dekletu prenehalo s pripovedovanjem. Solze so ji zalile oči.

Nadaljevala pa je Mrs. Kaufman, žena nekega tovarnarja, ki se je zavzela, da ohrani mlado dekletu pred kaznijo radi umora deteta brez ozira na to, koliko stane. Mrs. Kaufman je pripovedovala:

"Detu je bilo rojeno v neki mali sobici najbolj zapuščenega dela mesta, kjer je Eric ležal brez prijatelja in brez pomoči. Tu je živel s svojim detetom več dni."

Potem pa je dekletu v trenotnem obupu dala otroku okrog vratu konec čipka, napravila voz in pritegnila. Nato položila truplo otroka v kovčec in ga poslala v neko skladišče.

Truplo se je našlo, in policija je našla Eric, ko je bila vslužbena v Domu za onemogle vojaške v Sawtelle.

Povedala je oblastim celo zgodbo, nato pa so jo zapustile vse fizične sile. Od tistega časa se nahaja v bolnišnici.

O bogatem zapeljivcu ni zdaj nobenega sledu. Zadnjikrat se ga je videlo v Dallas, Texas, in sode se, da je najbrže pobegnil v Mehiko, medtem ko bo ubogo dekletu 20. junija postavljeno pred sodnijo, da se zagovarja radi umora.

Konvencija A. F. of L. otvorjena.

Denver, Col., 13. junija. — Danes se je otvorila v tem mestu 41. letna konvencija Ameriške delavske federacije.

Glavni predmet konvencije bo boj proti odprti delavnici, proti znižanju plač, in razmotrivalo se bo seveda tudi o brezposelnostnem položaju.

Med drugim se bo razpravljalo na tej konvenciji, ki bo brez dvoma trajala skoro do konca junija, tudi o železniškem problemu, o mednarodnih delavskih odnosih, o pravnosodnih sporih in o delavskih zakonih.

Delavski voditelji so mnenja, da največja pomoč v boju proti onim delodajalcem, ki so se organizirali v takozvanem "American Plan" gibanju, katerega namen je uvesti odprte delavnice širom dežele, je ravnanje teh tovarnarjev samih, kajti oni, ki so največji nasprotniki unijskih delavnic si tudi najbolj prizadevajo znižati delavske plače. Na ta način delavstvu ni treba še posebej dokazovati, kaj da je pravi namen onih tovarnarjev, ki se ogrevajo za "neodvisnost" in "osebno svobodo" delavcev.

Konvencija se je uradno otvorila s pohodom delegatov od glavnega stana proti dvorani, kjer se vrši konvencija. Kot izgleda, ima predsednik federacije, Samuel Gompers, še jako veliko večino delegatov na svoji strani, in ni dosti misliti, da bi se njegovim nasprotnikom posrečilo poraziti ga.

Toda priznati pa je treba, da je radikalni element v federaciji, ki se bori proti Gompersu že več let, letos jačji kot kdaj prej, kajti številni delavski delegatje so prepričani, da bi bila federacija lahko napravila veliko več za preprečenje trganja plač in brezposelnosti, če bi bila imela zmogljivejšo vodstvo.

Ako bo prišlo do večjega boja proti Gompersu, tedaj bo njegov glavni nasprotnik brez dvoma vrhovni predsednik premogarjev, John L. Lewis.

Pred konvencijo bodo prišle številne reči, ki bodo brez dvoma povzročile dosti debatiranja.

Vprašanje pravosodja, ki je prineslo že suspenzijo tesarske unije, bo predmet najhujših debat. Vprašanje mednarodnih delavskih odnosov bo predložil konvenciji J. H. Thomas, vodja angleških železničarjev. V tem oziru bodo delegatje razdeljeni v tri tabore. Nekaj jih bo zagovarjalo pristop k moskovskimi mednarodni strokovni zvezi, drugi bodo priporočali povrnitev k amsterdamski strokovni internacionali, tretji pa pristop k vse-ameriški delavski federaciji.

Predsednik Gompers je v svojem otvoritvenem govoru pred konvencijo priporočal ožje sodelovanje med industrijalnimi in farmerskimi delavci.

Gompers je napadal kampanjo proti unijskim delavnicam, in je izjavil, da predno bo začel naletavati prvi sneg, bo federacija štela pet milijonov članov.

"Kdaj se je zgodilo, da je lastnik sužnjev deloval za svobodo svojih sužnjev?" je vprašal Gompers z ozirom na izjave raznih trgovskih zbornic, ki vodijo kampanjo proti unijam na podlagi hinavskih izjav, češ, da se bori za svobodo in neodvisnost delavcev.

"Le pomislite, če bi trgovske zbornice, delodajalci in trgovci, plačevali za celostranske oglase v dnevnih listih po dvakrat in tri-

Navadni stavbinski delavci na štrajku.

Charles Cmih, poslovni zastopnik vseh stavbinskih unij v Clevelandu, se je večer izjavil, da se bo navadnim delavcem, ki so uposleni pri stavbinskem delu, ki so zadnjo soboto prenehali z delom, ker niso zadovoljni z mezdinim znižanjem, naročilo, da se takoj vrnejo na delo.

Smith pravi, da se bo tožadno akcijo podvzelo na seji stavbinskega strokovnega koncilja, ki se bo vršila danes zjutraj.

Ker so prenehali z delom navadni delavci, so morali storiti isto tudi zidarji, in tako je bilo stavbinsko delo, ki se je pričelo povečini pretekli teden po pettedenskem štrajku, večeraj v Clevelandu zopet skoro popolnoma ustavljeno.

Navadni delavci so odšli na štrajk, ko se jim je znižalo plačo od 87½c od ure na 57½c od ure. Veliko jih je odnehalo z delom že v soboto, drugi pa so zaštrajkali večeraj. Njih unija ima okrog 7000 članov.

Nezadovoljstvo navadnih delavcev je docela jasno. Že itak so najnižje plačani delavci, toda vendar se je njih plače znižalo še za več kot ostalih delavcev. Ako bi se bilo navadnim delavcem znižalo njih plače za 17 procentov kot se je storilo pri plačah drugih stavbinskih delavcev, tedaj bi dobivali zdaj po 72c od ure.

Razsodišni odsek za poravnava spora z električarji je večeraj popoldne sestavljal novo pogodbo, glasom katere bodo električarji dobivali po \$1.10 plače na uro, kot jo je v soboto odločil nepristranski razsodnik W. R. McCormack, arhitekt, ki je v službi šolskega odbora.

Eksekutivni odbor zveze stavbinskih delodajalcev je zboroval večeraj vse popoldne, toda o čem se je razmotrivalo, se ni podalo v javnost.

Unijski "plastererji" ki so še vedno na štrajku, se bodo danes zjutraj pričeli pogajati z delodajalci. Splošno razsodišče, ki je odločilo plače drugih stavbinskih obrti, jim je sicer odločil \$1.04 od ure, toda te odločitve ne marajo sprejeti.

Krat na teden, če bi se v resnici šlo za protekcijo osebne svobode njih uslužbencev. Fakt je, da se celo neunijski delavci zavedajo, da edini namen te gonje je, da se oslabi odpornost delavstva in da se potem napravi naskok na naš življenjski stanard in priborjene delavske pogoje.

Pred Gompersom je nastopil bivši kongresman Edw. J. Keating, ki je urednik železničarskega organa "The Labor". On je dejal:

"Ni boljševe tisto, kar preti Ameriki, temveč nevarnost Amerike obstoja v burbonizmu; v burbonizmu, ki je upijanjen vojnih profitov. V Združenih državah je za časa, ko je 50.000 naših mladenčev padlo na bojnem polju, postalo 15.000 novih milijonarjev. Ti ljudje, ki vodijo gonjo za odprto delavnico, so oni, ki so stali na vogalih in ploskali ameriški zastavi, medtem ko se naši fantje odhajali v vojno, potem pa so šli nazaj v svoje pisarne, da označijo, za koliko se naj zviša cena premoga in moka. Danes rabi pešiča ljudi, ki kontrolirajo denar in kredit, svojo moč, da zniža plačo delavca in zviša profite investiranega kapitala."

RAZVOJ TRAGEDIJE KABER.

Z vsako uro prihajajo na dan nova presenečenja z ozirom na umor Daniela Kaberja, ki se je pojasnil šele dve leti po njegovi izviršitvi.

Najnovejša razkritje je, da sta možka, ki umorila Kaberja, poskušala dobiti nagrado \$2500, ki je bila razpisana za morilce, ko jima Mrs. Kaber ni hotela izplačati \$5.000, katere je obljubila za umor njenega moža.

Šla sta tako daleč, da sta bratu umorjenega, Jos. Kaberju, pokazala hišo, v kateri je živel Mrs. Erminia Colavito, ter sta mu povedala, da jima bo ona razjasnila umor. Mrs. Colavito je namreč ženska, ki jo je najela po naročilu Mrs. Kaber, da umorita Dan. Kaberja. Rezultat tega je bil, da detektivni in oče umorjenega izpraševali Mrs. Colavito, toda ona je takrat zanikala, da ji je kaj znano o umoru Kaberja.

Sodi se, da morila najbrže ni sta upala, da dobita nagrado, ki je bila razpisana za prijem samih, temveč tega sredstva sta se poslužila najbrže v prepričanju, da bosta na ta način odstranila Mrs. Colavito in Mrs. Kaber, da se jima bo izplačalo obljubljenih \$5000.

Od teh dveh možkih se ni do zdaj prišlo še nobenega. Jos. Kaber pravi, da bi lahko oba identifikiral, ako bi ju videl, posebej enega, ki je imel po obrazu številne brazgotine od noževih ran.

Nadaljni razvoj razvozljanega umora je sledeč:

Mrs. Colavito je obtožena umora, ko je priznala, da je preskrbelja za Mrs. Kaber dva možka, ki sta imela umoriti Kaberja. Dognano je, da se je Kaberja še štirikrat preje poskušilo umoriti. Neki človek, ki se nahaja v zaporu, je izjavil, da je Mrs.

Kaber hotela, da naj vzame njen avtomobil in povozi Kaberja, za kar ga je obljubila bogato nagraditi. Mrs. Colavito izjavlja, da je Mrs. Kaber naročila morilec, da ne bodo dobili ničesar, ako ne bodo ubili moža. Mrs. Kaber je dva dni pred umorom razkazala morilec, medtem ko je Marian McArdle igrala na klavir, da bi njen mož, ki je ležal bolan v postelji, ne slišal nobenega ropota. Mrs. Colavito tudi pravi, da je Marian zljala posodo vode skozi okno kot znamenje banditov, da je vse pripravljeno, da izvrše svoje krvavo delo. Morila sta za svoje delo dobila le \$500, in sta grozila Mrs. Colavito s smrtjo, ako jima ne izplača obljubljenih \$5.000.

Mrs. Brickel, mati Mrs. Kaber, je imela sedeti na verandi in dati morilecema znamenje. Ona tega prvi večer ni napravila, toda ko ju je Marian McArdle, hči Mrs. Kaber iz nekega drugega zakona, zatrdila, da bo drugi večer vse pripravljeno, sta se vrnila prihodnji večer in izvršila umor. Neka Mrs. Behrman, ki že 12 let intimno pozna Mrs. Kaber, in ki je sumila, da je kriva umora svojega moža, pravi, da je Mrs. Kaber nekoč ponoči v spanju kričala: "To sem napravila jaz! To sem napravila jaz!"

— Štorklja obiskala zverinjak. Večeraj je prišla v zverinjak v Brookside parku teta štorklja in pustila mami, morski levinji majhnega morskega leva. Levinja se še ne nahaja dolgo v tem zverinjaku in je bila kupljena v Santa Barbara, Cal.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV.

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by:

THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

Business Place of the Corporation — 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:

By Carrier 1 year \$5.00, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.

United States 1 year \$4.50, 6 mo. 2.75, 3 mo. \$2.00

Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00

POSAMEZNA ŠTEVILKA 3.

SINGLE COPY 3c.

Lastule in izdaja ga

Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba.

6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.

Za vsebino oglosov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravnštvo.

CLEVELAND, O., TOREK, (TUESDAY) JUNE 14, 1921

104

NOVE KNJIGE O VPRAŠANJU TUJERODCA

Enajstero knjig je nedavno izšlo, ki se bavijo z vprašanjem tujerodca v Ameriki in pokrivajo polje amerikanizacije.

Pred tremi leti so pod vodstvom Mr. Allen T. Burns-a, ravnatelja amerikanizacijskega urada Carnegie-jeve korporacije, začele študije in preiskave na polju amerikanizacije. Mr. Burns je od tedaj ostal na čelu izdajateljstva in nadziranja končnih rezultatov teh študij. Na vabilo Carnegie-jeve korporacije je bil v evrho teh študij sestavljen poseben svetovalec odbor, katerega člani so bili pokojni Theodor Roosevelt, Prof. John Graham Brooks, Dr. John M. Glenn in Mr. John A. Voll. Editorijalni odbor, sestavljen od gg. Dr. Talcott Williams, Dr. Raymond Fosdick in Dr. Edwin F. Gay, je prečital in kritiziral rokopise. Vsaka knjiga je izdana pod imenom avtorja, ki je imel nalogo, da se bavi z določnim posebnim delom vprašanja.

Bodi tu takoj povedano, da teh enajstero knjig pokriva polje amerikanizacije tako izvrstno in izčrpljivo, da te knjige same na sebi tvorijo knjižnico o amerikanizaciji, kakršne ne more prekašati nih petdeset drugih knjig. Vredno je zares pregledati to serijo.

Logični začetek te serije je knjiga, naslovljena "OLD WORLD TRAITS TRANSPLANTED" (Starokrajske poteze prenesene v Ameriko.) spisana po profesorjih Robert Park in Herbert A. Miller. Ta knjiga nam nudi krasen vpogled v ozadje priseljencev. Bistvene važnosti je, da vemo, od kod kdo prihaja, ako hočemo izvedeti, kam on gre; v tej knjigi ne najdemo le razpravljanja o plemenskih obilicah, marveč je v njej tudi označena tendenca teh plemenskih potez, da se presadijo v Ameriko in postanejo del naše lastne dedovine.

Od te knjige do John Daniels-ove knjige "AMERICA VIA THE NEIGHBORHOOD" (Amerika potom sosedstva, t. j. potom vzajemnega zblizavanja) je le kratek korak. Knjiga se bavi z priseljencem zlasti z ozirom na njegovo razmerje napram ameriskemu občinstvu; tu vidimo, kako starokrajske poteze delujejo kot direktna kontribucija k narodnemu življenju. Reakcija priseljenca na občinstvo in reakcija občinstva na njega se tu jako skrbno opazuje, in pridodano je mnogo natančnih zgledov. V vseh teh knjigah je mnogo snovi za one, ki se bavi z statistiko, kakor tudi za nestrokovnjake, ali knjige so v prvi vrsti namenjene širšemu občinstvu in radi tega je v njih le malo ali nič, česar ne bi vsakdo razumel. Naslov "AMERICA VIA THE NEIGHBORHOOD" je dalekosežen, kajti, ako se "Amerika" da sploh doseči, to je baš prava pot. Fundamentalne važnosti je, da dosežemo čim natančneje, kaj priseljenec doprinaša k procesu amerikanizacije.

Iz teh študij čisto naravno izhaja nadaljna knjiga "SCHOOLING THE IMMIGRANT", spisana po Frank V. Thompson-u, superintendentu javnih šol v Bostonu. I ntu imamo jadicovanjal Solanje priseljencev je predvsem problem vzgoje odraslih, za kar je bora malo preskrbljeno v našem šolskem sistemu, s katerim se tako radi ponasamo. Med tem, kar priseljenec potrebuje in

kar dobiva, zije širok prepad, in vrsta vzgoje, ki jo nudijo razni činitelji, stremijo za tem, da zabičajo priseljencu svoje posebne nazore za svoje posebne svrhe, je marsikdaj zelo čudna.

Vzgoja in industrijalni kompleksi sta v bližnjem sorodstvu, tako da zgornji knjigi kar naravno sledi ona, naslovljena "ADJUSTING IMMIGRANT AND INDUSTRY" (Prilagojenost priseljenca in industrije.) spisana po William M. Leiserson, načelniku pri Labor Adjustment Board v Rochester. Ker večino neizurjenih delavcev v Ameriki tvorijo priseljenci, je mnogo grehov in tudi malo kreposti zapopadenih pod tem naslovom. Cilj, za katerim ta knjiga očitno stremi je tako veličasten, da se ta knjiga sama na sebi lahko smatra kot glavna točka vse študije. Naj zadostuje povedati, da, ako bi se moglo doseči tu označeno "prilagojenost", bi bila rešena več kot polovica vsega vprašanja amerikanizacije. Predpogoj za vsakega, ki se bavi s tem vprašanjem, je, da dobro proučuje njegovo industrijalno stran.

Nadaljno knjigo "A STAKE IN THE LAND" (Zamejničevanje zemlje) je spisal Peter A. Speck, ki je na čelu slovanskega oddelka kongresionalne knjižnice. Knjiga je zlasti pomembna z ozirom na nedavno načrtane plane generalnega komisarja za priseljevanje, Mr. Husband, ki propoveduje naseljevanje priseljencev na farmah. Knjiga je slučajno spisana jako mikavno ne le s razumevanjem vprašanja samega, marveč tudi človeškega elementa v njem, kar napravi knjigo le bolj čitljivo in dragoceno.

Sledi knjiga "NEW HOMES FOR OLD" (Nove hiše za stare, spisana po profesorju S. P. Breckenridge iz Chigaške univerze; ta knjiga se dotika jako vitalnega vprašanja, katero povprečni Amerikanec še vedno premalo razumeva ali sploh vpoštevata.

"IMMIGRANT HEALTH AND THE COMMUNITY" (Priseljenčev zdravje in občina) po Michael M. Davis, je knjiga, katere važnost je razvidna iz naslova samega. To vprašanje, kakor vsa vprašanja sploh, tikajočih se priseljenca, seže globoko in neposredno v naše narodno blagostanje.

Velike vrednosti in zanimanja je nadaljna knjiga "THE IMMIGRANT PRESS AND ITS CONTROL" spisana po Prof. Park, davi zadnji izraz naslova je jako nesrečno izbran. To je morda prvi nepristranski opis tujezjeznega časopisa, ki je tak velevažen činitelj v asimilaciji. Da je ta knjiga bila pristopna pred dvema letoma, Mr. A. Mitchel Palmer-jevo krivo tolmačenja priseljenškega časopisa, bi bilo le stežka tako rodovitno, in njegovi nasprotniki bi bili v izpodbijanje njegovih trditvev imeli pri roki dragocen material, katerega tedaj žalibog niso imeli na razpolago.

Nadaljna knjiga "THE IMMIGRANTS DAY IN COURT" (Priseljenec na sodniji), spisana po Kate Hollanday Glaghorn, učiteljici v new-yorški šoli za socialna dela, razpravlja o razmerah, iz katerih je razvidno, da v vsakdanjem življenju ima priseljenec premagati veliko več težko kot rojen Amerikanec. Sistematično izražanje tuja radi njegovega neznanja angleščine in ameriškega sodnijskega postopanja, to vse in še drugo odtuja priseljenca, kjer bi morala obstojati spona simpatije. Knjiga nam prikazuje dobro lekcijo, ki naj se je naučimo.

Knjiga "AMERICANS BY CHOICE" (Amerikanci po lastni volji) po John P. Gavit je zadnji logični člen v verigi knjižnice zaključuje zvezek "SUMMARY", spisan po glavnem izdajatelju, Mr. Allen T. Burns.

Tako imamo na zadnje vendarle dovršeno knjižnico o amerikanizaciji, ki je produkt triletnih strokovnjških študij, spisana v lahki umljivi obliki in na razpolago za širše občinstvo. Vse te knjige so bile izdane po izdajateljski tvrdki Harper & Bros., Franklin Square, New York City.

Iz stare domovine.

kom katere je stavil prof. Marin-ko proti predlog, naj se občinski svet izreče za ime "Srbija". Ta predlog je obveljal, ker je dr. Sabotry umaknil svoj prvotni nasvet.

Inženirski izpit je napravil na dunajski tehniški visoki šoli g. Vladimir Rohrmann, sin ljubljanskega trgovca, g. Viktorja Rohrmanna.

Nov konzulat v Ljubljani. — Kakar poročajo iz Beograda, osnuje Belgija svoj konzulat tudi v Ljubljani. Bojimo se, da se ji

kom katere je stavil prof. Marin-ko proti predlog, naj se občinski svet izreče za ime "Srbija". Ta predlog je obveljal, ker je dr. Sabotry umaknil svoj prvotni nasvet.

Inženirski izpit je napravil na dunajski tehniški visoki šoli g. Vladimir Rohrmann, sin ljubljanskega trgovca, g. Viktorja Rohrmanna.

Nov konzulat v Ljubljani. — Kakar poročajo iz Beograda, osnuje Belgija svoj konzulat tudi v Ljubljani. Bojimo se, da se ji

bo zgodilo tako, kakor Ameriki, ki je hotela premestiti svoj konzulat iz Zagreba v Ljubljano, kar pa je morala opustiti, ker ni našla za konzularni urad potrebnih prostorov.

Odvetniška vest. — Odvetnik dr. Karel Tschebull v Mariboru je bil vsled izgube našega državljanstva izbrisan iz imenika odvetnikov.

Tlakovanje ljubljanskih ulic. — Stari občinski svet ljubljanski je v eni svojih zadnjih sej sklenil, pričeti s tlakovanjem poedinih glavnih ulic in cest z granitnimi kvadri. Dobavo tega granita za tlakovanje je izročil neki tvrdki v celjskem okraju. Prva pošiljatev tega granita je dospela. Najprvo se prične tlakovati Wolfova ulica.

14-letna deklica izginila. — Hišničarja Sofija Petrič, stara 14 let, je 4. t. m. neznano kam odšla in se še ni vrnila. Deklica je za svoja leta došli velika, vitka, podolgastega belega obraza, plavalasa ter je bila oblečena v rdečo obleko z belimi progami.

10.000 frankov nagrade dobi kdor izsledi trgovca z znankami Mozu Frenkela in L. Carlheha, ki sta ukradla v Bukarešti katalog znank romunske pošte v vrednosti 500.000 frankov.

Vlom v cerkev. — V cerkvi sv. Martina v Dol. Voši je bila ukradena srebrna in pozlačena monštranca v vrednosti 50.000 kron. V cerkvi v Maševcu pa je bil ukraden antični kelih neprecenljive vrednosti.

Nezgoda. — 46-letni delavec Matevž Breznik je v Goetzovi pivovarni v Mariboru pri delu tako ponesrečil, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Ig. Mihevc:

NAŠE JUGOSLOVANSKO GOSPODARSTVO.

Naše meščansko časopisje večinoma razume pod rubriko gospodarstvo izvoz pšenice, koruze ovsu in drugih zemljskih pridelkov ter izvoz lesa. Okolo tega se suče vsa znanost naših kapitalistov o gospodarstvu. Ako pa se izvažajo iz države kruh, meso in druge življenske potrebščine v taki množini, da se s tem državljanom osebno delavstvu, življenske potrebščine tako podražuje, jo prav po nepotrebnem, ter se gleda v prvi vrsti na to, da posamezniki grabijo ogromne dobičke, tedaj ne vemo, če je to zdravo gospodarstvo in če tako gospodarstvo ne vodi do anarhije, ker lakota in pomanjkanje pozna odredbe in naredbi le do neke meje, če so še tako stroge!

Ni torej dovolj, da en razred v družbi udobno živi, drugi pa ječiči za koščkom kruha, ni dovolj, da ima stanovanje samo oni, ki nekaj ima, dočim oni, ki ustvarja dela, hira v zatohlih brlogih, vagonih, barakah in skladiščih. Pred nekaj dnevi pride delavka, kakih 25 let stara, na državno stanovanjsko komisijo in pove naslednje: "Imam dva meseca starega otroka, stanujem pri tej hiši (toraj ne v hiši), pod zemljo v luknji, kjer je prej hranil kovač oglje; prosim, če bi se smela vseliti v hišo gospe ... Otrok mi je ves zatekel od pemske vlažnosti." In sto in sto takih in enakih primerov vsak dan nam najta zadostuje v ilustracijo našega gospodarstva in socialnega življenja.

V Sloveniji se nahajajo v stavki stavbinski delavci; ta stroka bi morala delati s polno paro, zaradi tega bi morali merodajni faktorji poiskati vzrok nezadovoljstva med delavci.

Vsaka delavna ura pri stavbinskih delavcih je dragocena v gospodarstvu in socialnem oziru, to tembolj, ker je stavbinska industrija sezijsko delo, ki se utegne vršiti ob ugodnem vremenu in ob gotovem letnem času. In kdo je vzrok, da se ne dela, in da je stavbinstvo pri nas popolnoma ohromeno?

Vzrok temu je, ker na stavbinsko industrijo pri nas do danes sploh ni nihče mislil, ali pa samo toliko, kolikor so bili nekateri primorani, misliti na gradbo hiš. S kapitalističnega vidika je tudi umevno, da se danes na gradbo stanovanj ne misli, ker ljudje, ki imajo kaj pod palcem, imajo že udobna stanovanja in ne rabijo drugih! O kaki rentabiliteti hiš pa ne more biti govora in kjer pa rentabilitete ni, tam tudi kapitalista ni, ki bi dal svoj kapital na razpolago!

Danes stane vsak kos opeke dve kroni. Dovoljeno mi naj bo povedati, da pa za produkcijo opeke ni treba uvažati nikakršnih surovin in vendar mi je ne dolgo tega izjavil posestnik opekarnice, da mu je vseeno, čeprav delo pri opekarni ustavi, ker so delavske plače tako visoke, da ne more izhajati. Nasmehnil sem se mu. Možakar pa je vzel svinčnik v roke in mi skušal dokazati, da govori resnico, ter sem mu, če ne že vse, moral nekoliko priznati.

Pri vsem tem pa je delavstvo lačno, stragno in boso, ter zadostuje njegov zaslužek komaj za hrano! In zakaj to?

Enostavno zaradi tega, ker se v Jugoslaviji imenuje gospodar-

stvo samo to, kar izvažajo posamezniki na debelo in to je, kakor že povedano, v prvi vrsti žito, potem drugi poljski pridelki in pa surov neobdelan les. Ne misli se pa pri nas na življenje prebivalstva, kar bi moralo biti prvi pogoj.

Če vzamemo danes dnevni zaslužek zidarja, tedaj se nam zdi to ogromna svota. Na primer: Stavbinska družba v Ljubljani plača za kubični meter zida 115 kron; izurjen zidar napravi v 10 urah en do dva kubična metra. Tedaj je zaslužil dnevno 200 K in tudi več! Vendar pa danes stavka in zahteva večjo plačo. Zakaj to? Zato, ker rabi še več za življenje svoje in svoje družine. Vprašanje nastane sedaj, ali res in mogoče pri nas v Jugoslaviji živeti ceneje, ko vendar dandannan čitamo, kako bogati smo na živilih. "Slovenski Narod" v svoji nedeljski številki pripoveduje kako Nemci sodijo o naši državi in prinaša popis Jugoslavije, ki ga je priobčil prof. dr. Otto Goebel in, ki piše: Bogastvo Jugoslavije temelji večinoma na proizvodih poljedelstva zlasti živinoreje. Država ima sedaj 5 in pol milijonov goved, 5 milijonov svinj, 10 milijonov ovac (skoraj dvakrat toliko kakor Nemčija.) 2 in pol milijona koz. Tedaj samo živine ima Jugoslavija dvakrat toliko kakor Nemčija. Nemčija pa ima štirikrat toliko prebivalstva kakor Jugoslavija, vendar pa nemški delavec mnogo bolj udobno in bolje živi, kakor pa delavec v Jugoslaviji.

Vprašanje nastane sedaj, ali niso odgovorni naši državni krmljarji za take razmere, ali niso sami povzročitelji stavk, nezadovoljstva.

Ta šola, v katero nas pošilja naša državni gospodarji, se imenuje "šola nemorale"! Pred kratkim so cene mesu poskočile kar čez moč!

Pred dobrim tednom pa so v neki večji tovarni mestnih izdelkov ljubljanske okolice prišli na sled, da delavci krađejo meso ker so pa oficirji prejšnje Avstrije brihtne glave, se jih nastavlja na odgovorna mesta in sicer taka mesta, kjer morajo biti najmanj "ravnatelji"! Tak ravnatelj je v menjeni tovarni odredil, da naj se skladišče mesa zabije in zapre. Tako so tudi storili, skladišče tako zaprli, da ni prišlo do mala niti zraka vanj, nakar se jim je pokvarilo za tri milijone mesa. Opekarniški delavec in zidar pa ob svoji "visoki" plači suh kruh otepta.

Sedel je za pisalno mizo, se okrenil ter skočil pokonci, da jo pozdravi.

"Ali si ti tukaj? Ali ti je dobro?"

"Samo malo še, draga Vera. Delaj tačas kar hočeš; ali pa ostani tukaj in sedi k meni v gugalnik."

"Srečna sem, Egon. Pozdravljen, dragec, ali imaš še dela?"

"Oui, oui!"

Odložila je klobuček, si prižgala cigareto, stopila k oknu ter je pogledala doli na precej obljudeno cesto. To jo je zabavalo. Ko je popušila cigareti do konca, je odprla vrata sosednje sobe, a odondod še ena vrata. Pol ure pozneje je vstal knez.

"Vera! Kje pa je?"

Zložil je dovršeno delo na kup ter položil nanj obtežilnik. Potem je zapazil odprta vrata in šel je za Vera.

"Vera v višnjem salonu — pojdi, pojdi, to ni nič zate, otrok. Kako si mogla — ta soba ti vzbuja spomine —"

Zakril si je z roko oči.

Stala je sredi sobe in je tiho završila njegov stavek: "Vbujaj mi spomine na oni večer, ko si me imenoval svojo nevesto."

Potem mu je potegnila roko z obraza. "Egon, prosim te, sedi tja v oni stol, na katerem sem sedela onega večera — kot tvoja nevesta — ko si mi vročil čašo — pojdi, stori to meni in ljubo!"

Mehanski jej je sledil in pokleknila je poleg njega na tla.

"Egon, moja duša ni bolešno vznemirjena, veruj

mi; kakor se je zgodilo, tako je prav. Morda bi ne bila duševno nikdar tako popolnoma tvoja kakor sem se daj. Brez truda bi mi bila padla sreča in ugledno mesto v naročje; ostala bi bila pač površina, mogoče blazirana, morda celo koketna. Ljubila sem zelo svojo svobodo — kdo ve, ali bi me ne bile verige težile, ali bi bila postala tako docela ena, kakor sedaj. Moja duša se je zbudila ob tvoji bolniški postelji k novemu življenju, vse druge ničnosti so izginile pred srečo tvojega ozdravljenja — resnično, dragec, dobro je tako — nič ne toži —!"

"Vera, govoriš tako, da bi me potolažila. Popolnoma poznam tvoje plemenito srce. Daj Bog, da bi mi bilo še usojeno, dati ti vse pravice, ki ti pripadajo in ki jih zaslužiš, angel moj."

"Upam, toda ne zatamnjuj lepe sedanosti z bodočnostjo. Bodiva vesela! Neposipno se veselim današnjega izleta in na četverovprego. Egon, pojdiva in — smehljaj se!"

Storil je tako, poljubila ga je na obe oči, potem se je okrenila, kajti oči so se jej zmračile. Za mizo pa so se že zopet razjasnile in razbistrile.

Bila je tako vesela, da se je celo knez razživil in je postal zgovoren.

Knez je bil miren, ali vendar res prožet sreče, ker je bila poleg njega ona.

"Kadar izpiješ svojo kavo, pa pojdemo, ljuba Vera. Tri je ura."

Šla je v njegovo delavnico, kjer je pustila klobuk; on jej je sledil in jej zavezal pajčolan.

"Tesneje, Egon — prosim, še tesneje, prav tesno!"

"Saj ne moreš premikati ustnic, otrok!"

"Poizkusi!"

Smeje jo je poljubil skozi pajčolan.

Objestno se je tako igrala z njim še nekaj časa, potem je dejala:

"Sedaj vidiš na moji razuzdani koketnosti, da sem nepoboljšljiva."

"Resnično, ogorčen sem! Ali si sedaj gotova, srce

moje?"

"Pardon, Egon, svojega biča nimam."

"Sedaj pa išči, zvesti suženji! Mar si ga imela, ko si prišla sem k meni?"

"Mislim da, ali videla sem samo tebe."

"Ta izgovor ne velja. Oh, glej ga, tukaj je na tleh je, poleg pisalne mize. Sedaj pa naprej, ljubica!"

"Pardon, Egon, moje rukavice."

Glasno se je zasmejal.

"Ti, poredni otrok! K sreči so tu na etažeri. A sedaj končno vendar lahko greva?"

Hudomušno ga je pogledala.

"Ako ne začneva iznova —"

"Iskati? — Za božjo voljo — jaz ne poiščem ničesar več."

"Ne — poljubljati se."

"Ti skladki škrt, pozneje! Sedaj pojdi, židane volje si danes."

"Oui, oui, zelo sem srečna!"

Spodaj vpričo službujočih gospodov je pa bila odlično ponosna, prava posebljena dostojanstvenost. Popolnoma in vedno se je lahko zanesel nanjo, našla je zmeraj pravi ton. V takih slučajih je govorila navadno francosko ter ga nagovarjala z najgracioznejšim povdarkom "Vasha Svetlost". Ta mala komedija jej je izborna pristojla.

V navzočnosti Dernihofa tega ni bilo treba. V ostalem pa je jedril na njeni levi strani samo, dokler so bili v mestu, pozneje je hotela čimdalje bolj zaostajati, ker je vedel, da jej je to ljubo.

"Predragi prijatelj, prejela sem pisma od chere mami in od Amely; obe sta v Parizu in brenenita po meni. Prosita me, naj pridem tja. Tebe lepo pozdravljam."

"Ti hočeš —?"

"Non, non — kako moreš dvomiti samo trenotek? Niti ure ne brez tebe! Pisala sem mami, da bi prišla jako rada s teboj — toda da menda ne boš utegnil, n'est-ce-pas?"

"Utegnil bi že — a bi ne šel rad. Vera, poznam se, zaigral bi prav isto komedijo, kot nekoč v Monte Carlu."

"Dragec, čemu! Saj vendar vidim samo tebe, ogibala bi se vsake družbe, ničesar, prav ničesar bi ne pogrešal."

"Molčal je in si mislil: Kakšen sebičnej sem, kako neprijazen sem, da jej ne privoščim tega veselja — potegnili sem nase to cvetoče življenje, pa sem tako krut. — "Ljubica, ali bi rada potovala tja? Grd egoist sem, odpusti mi — skupuh sem, ki zakopava svoj zaklad."

"Egon, ne misli več na to! Pisati hočem mami, da ne moreva piti. Zaradi tega se ne smes niti trenotek vznemirjati."

"Ali si pismo že odposlala?"

"Da, imela sem tisoč naročil za mami. Kmalu bo namreč moja toaletna miza docela prazna. Poslali mi mora mnogo stvari iz Pariza."

"Mali norček" je dejal smehljaje, "dovolj si lepa tudi brez tega."

"Ne, nikoli dovolj lepa zate."

"Ti, mačica!"

"Poglej, Egon, dragec, kako se dviga tam škrlanček v nebo, tako visoko in tako lahko kakor moje srečno srce. In pa ta valoveča polja, vitko klasje, pomešano s cvetkami!"

"Tako žareče rdeče kakor mak so tvoje ustnice. Vera, in kakor plavice so tvoje oči!"

Odgovorila je s Schillerjevim citatom. "No, kaj praviš, sedaj znam že vašega Schillera citirati."

"Resnično, ti si kraljica in tukaj je tvoj svet. Jaha naprej in vstopi v svoj dvorec Winterstein. Želim, da pozdraviš najprej tebe kot svojo gospodario, jaz pridem za teboj z Dernihofom, kako sem to storil že enkrat."

"Kako si galanten! Kje bi se našel mož, ki bi se mogel s teboj primerjati?"

(Dalje prili.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA. IMAMO V ZALOGI: SLAD — HMELJ — SLADKOR

in vse druge potrebščine.
POSKUSITE in se prepričajte, da je doma kuhani vedno le najboljše in najcenejše.
DOBITI je tudi zbirko sodov, steklenic, velikih lončenih posod, itd.
NAROCILA dostavimo po pošti točno in v vse kraje — Grocerijam, sladničarnam, železnim trgovinam, primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije

FRANK OGLAR

6401 SUPERIOR AVE. CLEVELAND, OHIO

15617 Waterloo Rd. Collinwood

Tel. Main 2063 O. S. Cent. 1690
John L. Mihelich
SLOVENSKI ODVETNIK
902 Engineers Bldg., vogal St. Clair ulice in Ontario.
PODRUŽNICA:
6127 St. Clair Ave., — Tel. O. S. Princeton 355-R.

VPRAŠAJTE VAŠE PRIJATELJE O

DR. RAY SMITH

ZOBOZDRAVNIKU
na 6701 St. Clair Ave.
Uradne ure od 9. dop. do 9. zvečer.
Urad zaprt cel dan ob nedeljah, sredah in postavnih praznikih.

KADAR STE BOLNI

je najvažnejše vprašanje —

"Kje dobiti dobrega zdravnika"

Ako se napotite v urad zdravnika Kenealy-a, 647 Euclid Ave., Cleveland, Ohio., boste našli zanesljivega zdravnika kakoršnega želite, brez da bi izgubili čas.

Kadar boste obiskali doktorja Kenealy-a boste spoznali, da je on zelo skrben, da pronaide pravi vzrok vaše bolezni; to je, da pronaide natančno kakšno je vaša bolezen. Njegovi uradi so opremljeni z modernimi znanstvenimi aparati. S pomočjo preiskujen in z njegovo široko znanostjo o boleznih se izogne vsake nevarnosti, da bo napravil kako napako. Posvetovanja so zastonj.

Ob nedeljah od 10. dopoldne do 2. popoldne
DR. KENEALY URADNE URE: od 9. dopoldne do 8. zvečer.

647 Euclid Ave. Drugo nadstropje Cleveland, O.
Vrata zapadno od Star gledališča REPUBLIC BLDG. Vrata vzhodno od Bond's trgovine.

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

Tiskovna Družba

THE
American-Jugoslav Ptg. & Pub.
Company.

6418 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO.

Tiskarna
Tiskovine
Dnevnik

Tudi Vi

Je edino slovensko unijsko podjetje, katerega lastuje zavedno delavstvo.

Napravljene v naši tiskarni, so lične in cene jako primerne.

Družba izdaja dnevnik Enakopravnost. List prinaša najnovejše novice in druge koristne razprave v prid delavstva. Če še niste naročnik lista, naročite se nanj.

Lahko postanete delničar podjetja. Za podrobnosti se obrnite na direktorij ali pa v uradu družbe.

THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

TEL. PRINCETON 551

6418 ST. CLAIR AVENUE.

DOPIŠ.

Cleveland-Collinwood, Ohio.

V mojem zadnjem poročilu sem poročal, oziroma apeliral na tukajšnje rojake naj se zavzamejo za Slovensko Delavsko Zadrugo Zvezo posebno pa za podružnico iste, katero se namerava otvoriti na severni strani Collinwoodske naselbine. Tako poročam sedaj vsem tukajšnjim rojakom kot tudi rojakinjam, da je sklican shod S. D. Z. Z. na dne 16. t. m. v Kunčičevi dvorani na Waterloo R. Vsi brez izjeme ste pozvani, da se tega shoda vdeležite ker kot sem že zadnjič omenil, vam bo tukaj vse natančneje razloženo in raztolmačeno. Kar se tiče podružnice, je delo v polnem teku in odpreti se ima v najkrajšem času, namreč kakor hitro nam bo mogoče dobiti vsoto potrebno opravo in isto postaviti na svoje mesto. Vsaj upamo, da bo vse tozadevno urejeno koncem tega meseca in da se bo trgovino lahko odprlo s prvim julijem. Nahajala se bo v sredini severne Collinwoodske naselbine, na 16117 Waterloo Rd. tako, da bodo imeli vsi enako razdalje od trgovine in se ne bo mogel nihče izgovarjati, da zato ni odjemalec ker mu je trgovina preveč oddaljena.

Od strani gotovih oseb se tudi čuje, javkanje, da smo si umislili to idejo v napačnih časih, sedaj, ko se tako malo dela in razne slične reči. Tem takozvanim bojazljivcem naj bo le toliko povedano, da če bi se bili mi vzbudili par let nazaj bi bili danes prav gotovo na popolnoma drugačnem stališču kot pa smo danes in danes bi morda gledali že na ustanovitev nadaljnjih številnih podružnic. Dalje, ljudje nimajo v teh časih denarja, da bi kupovali delnice! Dobro. Mi vse to vemo in zato tudi ne silimo z delnicami, kdor ne more postati delničar naj postane najprvo odjemalec, kasneje pa ko mu raz-

mere dopustijo bo sam prav rad kupil delnico, kajti delničarju se dovoli 5 odstoten popust pri vsem nakupljenem blagu dočim dobri navaden odjemalec le 2 odstoten popust. Torej jaz mislim, da smo preveč strahopetni in to brez potrebe. Zavzeti se moramo, stopiti vsi skupaj v S. D. Z. Z. in delati, da si povečamo podjetje od katerega bomo imeli vsi enake koristi.

Torej Slovenci v tukajšnji naselbini, posebno pa oni na severni strani naselbine, ne prezrite omenjenega shoda, kjer bo več govornikov, ki vam bodo vse pojasnili glede delovanja našega podjetja, koliko je vredno in kaj vse se še namerava storiti v bodoče. Slišali boste tudi kako si delavstvo širom sveta organizuje svoje lastne konsume.

Ne pustite se oplahiti, ker so danes slabe delavske razmere, kajti ravno danes se morate najbolj zavedati, da bi zmoglo delavstvo vse, ako bi bilo tudi gospodarsko organizirano. V slabih časih se nas upajo verizniki še bolj izkoriščevati in za blago zahtevajo lahko kakoršne koli cene, češ saj v teh slabih razmerah se vsak nerad prepira.

Slovenci v tej deželi se močno zanimamo za podporno organizacijo kot tudi zadruga izobraževalna in kulturna društva, pri tem pa popolnoma pozabljamo na eno najvažnejših in delavcu najpotrebnejših organizacij — konzum. Ta bi moral imeti med nami eno izmed prvih mest in biti podlaga vsemu našemu delovanju. Tako se vsa naša gospodarska zmoglost razbija v ničlo. Z vsakim dnem čutimo bolj in bolj koliko smo zakrivali, da se nismo za konzum že zdavnaj zanimali. Torej če se nismo zanimali prej, pa se predramimo sedaj in pričnimo z resnim delom. Tu pa sem se nahaja po raznih naselbinah kaka zadruga prodajalna, katero so si zavedni rojaki ustanovili, toda kaj malo se sliši po naših listih glede njih delovanja, tako da se ne ve, ali napredujejo ali ne. Zato bi bila moja želja, da bi se malo bolj zavzeli tudi zato, in da bi rojaki po katerih naselbinah že obstojajo zadruga, nekoliko poročali od časa do časa po listih o njih delovanju. S tem bi dali rojakom po drugih naselbinah kjer še nimajo enakih podjetij veselje in korajžjo do ustanovitve enakih trgovin.

Ozrmo se nekoliko v našo domovino, kjer imajo naši rojaki konzum ki ima že nad 500 svojih podružnic. Imajo različne trgovine, kot je trgovina z jestvinami, katere so poglavitve, nadalje trgovine z obuvali, železnino, in modnim blagom. Celu svoje gostilne imajo. Med nami pričeti trgovino z vsem blagom danes še ni za misliti, pač pa se lahko močno organizirano v konzume s tem, da si postavljamo trgovine, ki so najvažnejše in najpotrebnejše, trgovine z jestvinami, t. j. z grocerijskimi in mesarskimi potrebščinami. Torej rojaki na delo. Poskusimo kaj zamoremo storiti v tem oziru.

Toda da se v tem oziru preveč ne zavlečem s pisarjenjem, naj še enkrat apeliram na vas, ne prezrite shoda v četrtek in pridite v naš delokrog. Postanite odjemalci in obenem delničarji S. D. Z. Z., korist bo edino le vaša. Vse nadaljne informacije in pojasnila v tem oziru vam da radevolje odbor zveze, vsak čas. Ako o čemur niste popolnoma na jasnem, oglašite se v trgovini in tam se vam bo podalo vse podrobnosti. Oprimiti se prilike, katera se vam sedaj nudi in ne čakajte toliko časa da bo prekasno. Naprej za povečanje Slovenske Delavske Zadrugne Zveze. Glejmo da pridobimo slehernega Slovence v to podjetje, kajti pomniti moramo, da čim več nas bo skupaj organiziranih tem ceneje bomo lahko živeli.

Jos. F. Durn.

Naročajte dnevnik
ENAKOPRAVNOST

Pred volilnim dnem v Primorju.

"I pardon qui siamo noi!" Gi-ovani Menesini se zove oni fašistovski kandidat v Trstu, ki je Slovincem pri Sv. Ivanu povedal v obraz, da so Italijani gospodarji v Julijski Benečiji. Priklapljen ozemlje smatrajo za svoj vojni plen, na tem ozemlju smejo početi, kar hočejo. Zato pa terorizirajo ljudstvo po svoji volji, ukazujejo in prepovedujejo po svoji pameti ter izganjajo jugoslovanske domačine poljubno, kakor se jim zdi.

S pouličnim kričanjem si utrjujejo že misel, da je celo Postojna italijanska. Fašisti drže svojo oblast in priznanje te oblasti vcepiljo prebivalstvu če ne gre z lepa pa z grda. Postavili so svoje kandidate za italijanski parlament, ustrašovali skoro vse italijanske upornike, na to pa so šli na volilno delo. Glavno svojo moč uporabljajo v Trstu in Istri. Dan na dan beležimo kvalificirane sleparije, omejitve osebne svobode, kršitve volilnega zakona, zlorabo uradne oblasti v politične namene, izsiljevanja, grožnje, rope, požige, uničevanje tuje lastnine, vse v zvezi z volilnim gibanjem fašistov v Istri. I padroini siamo noi! Vrgli so se z vso svojo podivjanostjo na Istro, da bi dosegli volilni rezultat, po katerem bi ostali istrski Jugoslovani brez poslanca.

Glede Trsta sploh še glisati ne-čemo, da bi dal rimskemu parlamentu kaknega jugoslovanskega zastopnika. To bi bila sramota, pravijo, na kaj takega tržaški Italijan niti misliti ne more. Nekoliko manj divji so na Gorškem. Kričijo in razbijajo tudi tam, ali tako se vidi, kakor da bi se bili fašistovski poglavarji sprijaznili z mislijo, da enega jugoslovanskega poslanca bi pa vendarle morali pustiti v Rim. Kaj pa poreče svet? Nihče ne bo verjel, da je vladala volilna svoboda v Julijski Benečiji, ako ne bo nobenega jugoslovanskega izvoljenca. Ako pa bo izvoljen eden, potem bo to velikanski italijanski triumf: pokazalo se je, da je Julijska Benečija italijanska, da so bile italijanske zahteve po njej povsem opravilene, ker so pa Italijani narod, ki ljubi svobodo in ne pozna zatiranja drugih narodov, so dobili tudi novi jugoslovanski državljani svoje- ga poslanca. Kako lepi in galantni, dobrosrčni in svobodoljubni bi bili Italijani v poročilih o volilnem izidu, ki bi jih hitro razširili po francoskih in angleških listih!

Doslej pravijo, da je Jugoslovani v Italiji okoli 5—600 ti-

soč, po volitvah pa bodo šteli samo oddane glasove in priračunali že ženske in otroke, pa jih bo le malo število, globoko pod resničnim.

Z volitvenimi številkami bodo potem dalje operirali in zatirali. Plebiscit!

V svrhu svojega "plebiscita" so navalili nebrojne krivice že v volilne imenike, pri čemer je politična oblast krepko pomagala, sedaj agitirajo z napetimi revol- verji za svoje kandidatne liste, hoteč doseči polno volilno udeležbo z italijanske strani, preprečiti pa jugoslovansko, kolikor le mogoče, na dan volitve, kdo ve, kaj bo, kaj prinese novega ta dan?! Morda kaj posebnega, kaj pristno italijanskega? Rimska vlada je dala strog ukaz, da se ne sme kršiti volilna svoboda in da se mora vsakega kršitelja o- stro kaznovati, naj bo kdorkoli. Volilni zakon omogoča popolno tajnost pri volitvah. Vendar pravi- mo, da se lahko pripeti jutri kaj pristno italijanskega.

Rim je daleč, strogi ukazi se sicer lepo čitajo, nad volilnim zakonom pa imajo oblast fašisti. Ali je torej izključeno, da bi se ne izvršilo 15. t. m. kaj pristno italijanskega? Postavili so si svoj cilj in tega hočejo doseči. O- vire o cilja se odstranijo pa naj bodo take ali take. ...

Jugoslovani so se pripravili na volitve dobro, kolikor sploh je mogoče v sedanjih razmerah. Ako jih zadene pri volitvah "ob- popolni volilni svobodi" velika krivica, ki jo pripravljajo Itali- jani, jih to ne bo potrolo. Iz same krivice, ki jo trsijo Italijani za volitve, ne more vzrasti pravica za Jugoslovane. Ti računajo z razmerami, kakor so in vsakemu je jasno početje fašistov.

Vse pa gine in mine in tudi fašisti poginejo in minejo. Jugoslovani pa ostanejo na svoji zemlji. Veliko bo italijanskega kri- ka in vika po volitvah, ali ta kričanje zatre nujna potreba notra- nje obnove italijanske države.

NAZNANILO.

Društvo "Dosluzencev" je skle- nilo, da bo sprejemalo za dobo dveh mesecev nove člane v dru- štvo brez vsake vstopnine. Torej v mesecu juniju in juliju posta- nete član brez vsakih stroškov. Člani se sprejemajo od 16 do 45 leta. Društvo plačuje 8 dolarjev bolniške podpore na teden v slu- čaju smrti pa priredi članu po- greb. V blagajno je treba plače- vati samo \$1.00 mesečno. Mnogo je še fantov in moških, ki niso še v nobenem društvu in za te je sedaj najugodnejša prilika, da pristopijo. Upišete se lahko pri FRANK WIRANTU, 1161 Norwood Rd., ali pa pri predsedni- ku LOZARJU, 1058 Addison rd. Tajnik.

WHITE STAR LINE

direktno v
JUGOSLAVIJO
v velikih ladjah

OLYMPIC 46,469 ton
ADRIATIC 24,541 ton
Odplujeta iz New Yorka

Olympic . 25. junija, 16. julija
Adriatic... 6. julija — 3. avgusta
Za potnike tretjega razreda je vse izvrstno urejeno. Obedi se servirajo v velikih jedilnicah.

POSEBNE UDOBNOŠTI ZA DRUŽINE.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na družbin urad
9 BROADWAY, N. Y.,
ali pa pri lokalnemu zastopniku.

Frank Zakrajšek

Najmodernejši pogrebni zavod
v Clevelandu
POGREBNIK IN EMBALMER
1105 Norwood Rd.

Tel. Princeton 1785—W.
TEL. Rosedale: 4983
Avtomobili za krste, poroke in pogrebe in druge prilike.

STRIKE IS OVER!

Zdaj je čas graditi stavbe ker cene so pa-
dle. Zglasite se za načrte in pogoje pri

JOSEPH DEMSHAR

643 E. 108. ST.

SLOVENSKI STAVBENIK

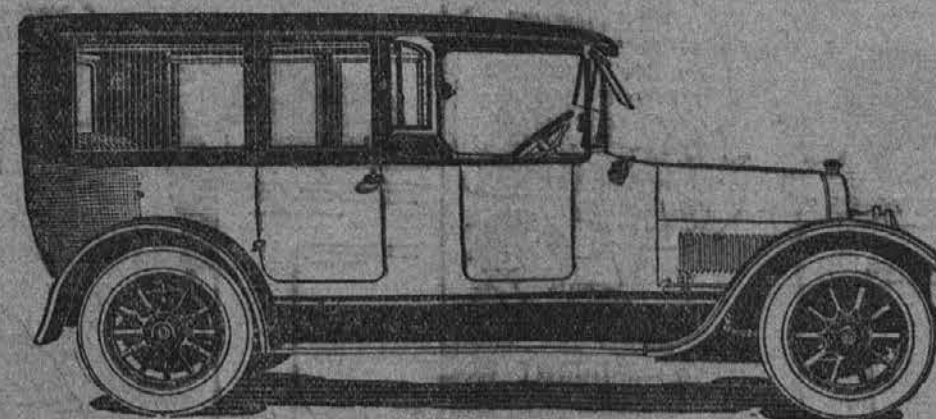
Bell Edy 9140 W.

KER DOSEDAJ SE NI BILO V COLLINWOODU SLOVENSKEGA POGREBNEGA ZAVODA

in smo videli potrebo istega, smo otvorili s 1. JUNIJEM 1921

moderno opremljen pogrebni zavod na
15220 SARANAC ROAD

Naš edini namen in naša edina želja je v največji meri postreči rojakom v slučaju ne-
reče ali smrti. Vedno vam je na razpolago bolniška ambulanca bodisi ponoči ali podne-
vi, samo pokličite nas in takoj bomo na mestu.

Krasni pogrebni vozovi. Avtomobili za pogrebe, poroke, krste in za razne izlete.
Kadarkoli želite naše postrežbe, pokličite po telefonu Wood 289 L.
Rojaki, sedaj vam ne bo treba več iskati pomoči pri tujcih, mi, vaši lastni sorojaki vas bomo postregli. Se vam toplo priporočamo.

A. F. SVETEK CO.

15220 SARANAC ROAD.

